

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо врегулювання
окремих питань встановлення справедливих соціальних
гарантій для молоді»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України
народним депутатом України Колихаєвим Ігорем,
реєстраційний № 3232 від 17 березня 2020 року
до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо врегулювання окремих питань встановлення справедливих соціальних гарантій для молоді» (далі – законопроект) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроектом передбачається внесення змін до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) у частині надання платникам податків податкових преференцій, які сприятимуть підвищенню рівня соціального забезпечення категорії молодих громадян (молоді) в розумінні Закону України від 05 лютого 1993 року № 2998-ХІІ «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (далі – молоді громадяни), зокрема пропонується:

надати право сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів або звільняти від сплати податків окремих фізичних осіб – підприємців, які належать до категорії молодих громадян;

звільнити від оподаткування податком на прибуток підприємств кошти підприємств, установ та організацій, спрямовані на забезпечення житлом та обзаведення домашнім господарством молодих громадян;

зменшити розмір діючої ставки податку на прибуток підприємств для підприємств з певним відсотком працюючих молодих громадян;

скасувати граничну межу для сум, сплачених будь-якими юридичними або фізичними особами за здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти у вітчизняних закладах освіти молодими громадянами;

звільнити від оподаткування податком на доходи фізичних осіб заробітну плату та дохід фізичної особи – підприємця, у разі якщо такі платники податку є молодими громадянами;

не включати до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу молодих громадян вартість житла, яке передається їм у власність безоплатно або із знижкою, суми підтримки на будівництво і придбання жилих будинків і квартир, оплату вступних пайових внесків при вступі до молодіжних житлових комплексів, житлово-будівельних кооперативів, та обзаведення домашнім господарством;

встановити визначення ставки єдиного податку із застосуванням коефіцієнта 0 для платників єдиного податку першої – третьої групи (фізичних осіб – підприємців), які належать до категорії молодих громадян.

Щодо надання права сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів або звільняти від сплати податків окремих фізичних осіб – підприємців, які належать до категорії молодих громадян

Відповідно до підпункту 12.3.7 пункту 12.3 статті 12 Кодексу сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, не дозволяється встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.

Згідно з частиною другою статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Відповідно до вимог частини другої статті 15 Закону України від 11 січня 2001 року № 2210-III «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, зокрема, визначається надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Крім того, вказані законодавчі пропозиції ставлять у нерівні умови інших платників податків, що є порушенням загальних гарантій прав підприємців, передбачених статтею 47 Господарського кодексу України.

Щодо звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємств коштів підприємств, установ та організацій, спрямованих на забезпечення житлом та обзаведення домашнім господарством молодих громадян

Слід зазначити, що згідно з підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Кодексу.

Таким чином, запропоновані положення суперечать нормам Кодексу щодо визначення об'єкта оподаткування.

Поряд з цим законопроект не передбачено порядку визначення грошових зобов'язань та відповідальності платників у разі нецільового використання вивільнених від оподаткування коштів або недотримання вимог щодо умов пільгового оподаткування.

Щодо скасування граничної межі для сум, сплачених будь-якими юридичними або фізичними особами за здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти у вітчизняних закладах освіти молодими громадянами

Розмір граничної межі суми, сплаченої будь-якою юридичною або фізичною особою на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів за здобуття освіти, за підготовку чи перепідготовку платника податку, яка не підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб, становить не вище трикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року за кожний повний або неповний місяць навчання, підготовки чи перепідготовки такої фізичної особи (у 2020 році становить $3 \cdot 4\,723 = 14\,169$ грн).

На сьогодні вартість навчання за рік у вітчизняних вищих та професійно-технічних закладах за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб становить у загальній більшості від 10 тис. грн до 70 тис. грн, що повною мірою компенсується граничною сумою, встановленою Кодексом, та не потребує її збільшення, як це пропонується законопроектом.

Крім того, реалізація запропонованої норми може спричинити ризики виникнення схем ухилення від оподаткування такими особами шляхом заміщення виплати заробітної плати, інших видів доходів, що підлягають оподаткуванню, виплатами за здобуття освіти, за підготовку чи перепідготовку без оподаткування.

Щодо звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб заробітної плати та доходу фізичної особи – підприємця, вартості житла, яке передається у власність молодим громадянам, сум підтримки на будівництво та придбання ними жилих будинків і квартир, оплати вступних пайових внесків при вступі до молодіжних житлових комплексів, житлово-будівельних кооперативів, та обзаведення домашнім господарством, а також зменшення розміру діючої ставки податку на прибуток підприємств та ставки єдиного податку

Реалізація запропонованих змін призведе до розширення кола суб'єктів господарювання, які застосовуватимуть пільгові режими оподаткування, та призведе до зменшення надходжень до бюджету вказаних податків.

Надання переваг окремим платникам податків суперечить одному з основних принципів побудови системи оподаткування, визначеному статтею 4 Кодексу, який передбачає рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, забезпечення однакового підходу до всіх платників податків.

Також практика застосування пільгових режимів оподаткування свідчить про те, що здійснення фінансової підтримки окремих категорій платників податків шляхом надання податкових пільг не створює сприятливих умов для стабілізації фінансового стану таких платників, а призводить до виникнення схем ухилення від оподаткування.

Отже, підтримку окремих верств населення доцільно здійснювати не за рахунок надання податкових пільг, а шляхом розробки відповідної державної програми з визначенням конкретних джерел її фінансування.

Згідно з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Однак пропозицій щодо джерел покриття витрат бюджету до законопроекту не надано.

Крім того, законопроект системно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення належного рівня соціального захисту та встановлення справедливих соціальних гарантій для молоді» (реєстр. № 3231 від 17.03.2020), яким пропонується внести зміни, зокрема, до Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» в частині надання молодим громадянам податкових преференцій, аналогічних тим, які пропонуються законопроектом № 3232.

**Голова Державної
податкової служби України**

Сергій ВЕРЛАНОВ